

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Constructing colonial legitimacy in the Moluccas, 1750-1870

Post, P.G.

Citation

Post, P. G. (2025, October 23). *Constructing colonial legitimacy in the Moluccas, 1750-1870*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4279515>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4279515>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Appendix 1

List of studied memoranda of transfer for Ambon

Year	Name of the governor	Location
1701	Willem van Wijngaarden	National Archives The Hague
1706	Balthasar Coyett	National Archives The Hague
1727	Stephanus Versluys	National Archives The Hague
1733	Johannes Bernard	National Archives The Hague
1738	David Johan Blake	National Archives The Hague
1743	Jacob de Jong	National Archives The Hague
1748	Nathaniel Steinmetz	National Archives The Hague
1750	Cornelis Rosenboom	National Archives The Hague
1757	Gerard Cluysenar	National Archives The Hague
1767	Willem Fockens	National Archives The Hague
1770	Hendrik Breton	National Archives The Hague
1775	Johan Abraham van der Voort	National Archives The Hague
1785	Bernardus van Pleuren	National Archives The Hague
1788	Adriaan de Bock	National Archives The Hague
1804	Carel Lodewijk Wieling	National Archives The Hague
1808	Willem Jacob Cranssen	National Archives The Hague
1818	Hendrik Merkus de Kock	Leiden University Library
1862	Petrus van der Crab	ANRI
1867	V.L.F. Ariëns	ANRI

List of studied memoranda of transfer for Ternate

Year	Name of the governor	Location
1749	Gerard van Brandwijk van Blokland	National Archives The Hague
1756	Jan Elias van Mijlendonk	National Archives The Hague
1766	Jacob van Schoonderwoert	ANRI
1767	Hendrik Breton	ANRI
1778	Paulus Jacob Valckenaer	ANRI
1857	Joan Hendrik Tobias	ANRI
1859	Casparus Bosscher	ANRI
1861	Carel Jan Bosch	ANRI
1867	Petrus van der Crab	ANRI
1869	M.H.W. Nieuwenhuijs	ANRI

List of Images

- Figure 1 (p.11) - Portrait of H. M. M. de Kock, lithograph by Isaac Cornelis Elink Sterk, 1853. ©Rijksmuseum, Amsterdam. Object number RP-P-OB-28.126. Via <https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-P-OB-28.126>
- Figure 2 (p.36) – Painting of Ambon Harbour, watercolour painting by Quirijn Ver Huell, c. 1817. ©Maritiem Museum Rotterdam, inventory number P2161-36.
- Figure 3 (p.41) – Map of the tectonic plates. Source: United States Geological Survey (USGS). Public domain. Via Wikimedia Commons: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tectonic_plates.svg
- Figure 4 (p.42) – Map of the Maluku Islands. Source: Wikimedia Commons. Image created by user Lencer, dated February 2013. Use made by possible by CC BY-SA 3.0.
- Figure 5 (p.45) - Drawing of a branch of the clove tree. Source: Rumphius, The Ambonese Herbal ©Leiden University Library. Via <https://www.leidenspecialcollectionsblog.nl/articles/rumphius-and-his-ambonese-herbal-a-series-of-unfortunate-events>
- Figure 6 (p.52) – View of Amboina, drawing by Maurits Ver Huell (Title: Amboina. Van de Hoogte achter Batoe Mirha), ©Maritiem Museum Rotterdam, P2161-40. Via <https://www.maritiemdigitaal.nl/index.cfm?event=search.getdetail&id=100134753>
- Figure 7 (p.54) - Frontispiece of the Malay Bible translation. Source: H.J. de Graaf, *Ambon in oude ansichten* (Zaltbommel: Europese Bibliotheek, 1972), image 22.
- Figure 8 (p.54) – Photo of the Waterpoort in Ambon. Image taken by Syahrudin Mansyur. ©Pusat Dokumentasi Arsitektur.
- Figure 9 (p.54) – Map of Ambon around 1718. Source: Valentijn. Produced by Jan van Braam. ©Koninklijke Bibliotheek. Via <https://www.atlasofmutualheritage.nl/nl/page/628/plattegrond-van-amboina>
- Figure 10 (p.55) - Street in Ambon (Title: Straat van het Inlandsch gedeelte, in de stad Amboina en Klederdragten der Inwoners) by Quirijn Maurits Rudolph Ver Huell. ©Maritiem Museum Rotterdam, P2161-39.
- Figure 11 – (p.57) 'View of Ternate around 1700', produced by Jacobus van der Schley Pierre d'Hondt. ©Koninklijke Bibliotheek, The Hague, inv. no. 227 K 1 part II. Via <https://www.atlasofmutualheritage.nl/en/page/5832/view-of-ternate>

- Figure 12 (p.60) - Adrianus Johannes Bik, View of Ternate and the Sultan's palace, as seen from Kayu Merah, 1821. ©Rijksmuseum RP-T-1999-176. Via <https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-T-1999-176>.
- Figure 13 (p.78) - Amboinese hongji fleet, 1702. Source: Valentijn, *Oud en Nieuw Oost-Indien*, Vol. 2.1, page 185, plate XL III.
- Figure 14 (p.118) - Depiction of the Dutch conquest of Ambon in 1605 by Isaac Commelin. Source: Isaac Commelin, in *Begin ende voortgangh, van de Vereenighde Nederlantsche Geoctroyeerde Oost-Indische Compagnie* (Johannes Janssonius, 1646), after page 36.
- Figure 15 (p.126) - Map of the Moluccas, produced by F. Cronenberg, 1854, ©Rijksmuseum RP-P-2018-3169. Via <https://id.rijksmuseum.nl/200737386>
- Figure 16 (p.146) - Tidore's palace, drawn by A. J. Bik in 1821. ©Rijksmuseum RP-T-00-466-14. Via <https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-T-00-466-14>.
- Figure 17 (p.158) - Amboyna captured from the Dutch by a squadron under Capt. Sir Edward Tucker, February 1810, by Richard Vidal. ©National Maritime Museum, Greenwich, London. PAH4086.
- Figure 18 (p.170) - Image of a medal struck for Budach, created by Johan George Holtzhey around 1801. ©Rijksmuseum NG-VG-1-3084. Via <https://id.rijksmuseum.nl/20042992>.
- Figure 19 (p.186) - H. W. Daendels by Raden Saleh, 1838, oil painting ©Rijksmuseum SK-A-3790. Via <https://id.rijksmuseum.nl/20027955>.
- Figure 20 (p.194) - Portrait of Jean Philippe Francois Filz, artist unknown. ©RKD Netherlands Institute for Art History, 97874. Via <https://rkd.nl/images/136517>.
- Figure 21 (p.202) - 'View of Waterloo Square', made by Johannes Adrianus Bik around 1842. Source: *Vues de Java, dessinées d'après natures et lithographiées sous la direction de monsieur J.J. van Braam* (Amsterdam: Buffa, 1842). Part of ©KITLV Digital Collections. Via <http://hdl.handle.net/1887.1/item:855211>
- Figure 22 (p. 204) - Photograph taken by the author on the Protestant cemetery in Penang on January 6, 2024. ©Philip Post.
- Figure 23 (p.209) - Publication of the pamphlet in the *Bataviasche Courant*, edition dated August 14, 1824. Via <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:011070716>.

- Figure 24 (p.221) - De rede van Ambon (Ambon Harbour), oil on canvas by Antoine Auguste Joseph Payen (c. 1832), collection of the Nationaal Museum van Wereldculturen (RV-B12-2). Public domain (CC0 1.0).
- Figure 25 (p.222) - Governor Merkus, painted by Dumont d'Urville, Jules-Sébastien-César, around 1830. Via <https://nla.gov.au/nla.obj-135856203/view>.
- Figure 26 (p.225)- Portrait of Van der Capellen, in Olivier's travel account, *Reizen in den Molukschen archipel naar Makassar*, Vol. 1 (Amsterdam: G.J.A. Beijerinck, 1834).
- Figure 27 (p.288) - Sticks from the collection of the regent of Itawaka on Saparua in the Central-Moluccas. This picture was taken around 1930. The stick placed second on the left carries a sign of the VOC. ©KITLV A678. Via <http://hdl.handle.net/1887.1/item:775401>.
- Figure 28 (p.294) - Portrait of Sultan Saifuddin of Tidore (r. 1657–1689). Anonymous, second half of the 17th century. Oil on panel, Princes Czartoryski Museum, Kraków (inv. no. XII-276). Photographic reproduction by BurgererSF. Public domain. Via Wikimedia Commons: File:Saifuddin of Tidore.JPG
- Figure 29 (p.298) - Image of Pattimura, drawn by Quirijn Maurits Rudolph Ver Huell. ©Museum Arnhem GM 01358
- Figure 30 (p.303) - Image of heavy fighting between Dutch and local troops at Saparua. Produced by Ver Huell. ©Collection Museum Arnhem, GM01336.
- Figure 31 (p.311) - Portrait of Arnold Adriaan Buyskes, artist anonymous. ©Rijksmuseum SK-A-3794. Via <https://id.rijksmuseum.nl/20028653>.
- Figure 32 (p.329) - Palace of the Sultan of Ternate, around 1903. ©Leiden University Library Digital Collections, KITLV A95, 82725.
- Figure 33 (p.346) - A portrait of Jacqueline van der Capellen. Painted by Jan Willem Pieneman. ©RKD Netherlands Institute for Art History, 46373. Via <https://rkd.nl/explore/images/144761>.
- Figure 34 (p.362) - Map of Buru, included in François Valentijn, *Oud en Nieuw Oost Indië*, Vol 2 (Beschryving van Amboina, Part 2, no. 4, between pages 2 and 3).
- Figure 35 (p.370) - Portrait of Hendrik Jan van de Graaff, painter anonymous. ©Stedelijk Museum Alkmaar, 020002.

Bibliography

Archival materials

Indonesian National Archives (ANRI), Jakarta

Ambon Residency Archive

- 566 Report of Captain Groot's actions in Saparua (1817).
- 572 Memorandum of Transfer by Governor Ariëns (1867).
- 576 Memorandum of Transfer by Van der Crab (1862).
- 580/c General Report (*Algemeen verslag*) by De Stuers (1836-1839).
- 580/e General Report by Governor Visser (1841-1850).
- 617 Resolution of the Political Council (1775).
- 682 Daily journal (*dagregister*) kept between September 1764 and August 1765.
- 750d Papers related to interrogations by Governor Van der Voort (1775).
- 756 Papers related to the prosecution of Filz (1808).
- 826 Note on the relationship between the civil and military authorities (1809).
- 857g Memorandum on the duties of officials in Ambon (*Besoigne over de memorie nopens pligten der dienaren in 't Gouv. Amboina*, 1771).
- 858 Report of the Political Council of Ambon (1803).
- 858d Investigation on Van der Voort (1775-1776).
- 859m Memorandum written by Cranssen (1808).
- 982/b Administrative papers, containing VOC letterhead (1804).
- 1037/d Report of underprefect Mazel, based in Haruku, with regents (1810).

Ternate Residency Archive

- 78 Memorandum of Transfer by Paulus Jacob Valckenaer (1778).
- 79 Memorandum of Transfer by Jacob van Schoonderwoerd (1767).
- 118 Report of Expedition to Tidore, dated May 12, 1807.
- 159a Political Report (*Politiek Verslag*) by Bosscher (1858).
- 160a General Report by Helbach (1840).
- 161a General Report by Helbach (1844).
- 168a Memorandum of Transfer by C.J. Bosch (1861).

- 168b Memorandum of transfer by Van der Crab (1867); Memorandum of transfer by Nieuwenhuijs (1869).
- 170 General Report by Resident Neijs (1824).
- 173 List of exiles in Ternate Residency; legal proceedings Court of Justice.
- 175 Daily journal (*dagregister*) kept by Resident Helbach (1843).
- 1063 Treaty between the Sultan of Ternate and the Dutch government (1824).

National Archives (NA), The Hague

Dutch East India Company, VOC (1.04.02)

- 805 Resolutions from the High Government (1775).
- 806 Resolutions from the High Government (1776).
- 2882 Memorandum by Jan Elias van Mijlendonk (1756).
- 3149 Letters from Ambon to Batavia (1766).
- 3157 Correspondence between Batavia and Ambon (1766).
- 3208 Memorandum of Transfer by Willem Fockens (1767).
- 3329 Instructions written by Van der Voort for the *orangkaya* (1771).
- 3419 Memorandum of Transfer by Abraham van der Voort (1775).
- 3646 Daily journal (*dagregister*) of *hongi* in Ceram (1782).
- 3620 Daily journal (*dagregister*) concerning an expedition in Saparua, Nussalaut and Haruku (1783).
- 7581 Letters from the governor-general and High Government (1775).
- 7645 Correspondence between Batavia and Ambon (1785).
- 7651 Correspondence between Batavia and Ambon (1782).
- 7650 Resolutions of the High Government in Batavia (1770).
- 7925 Memorandum of Transfer by Gerardus Cluijsenaar (1757).
- 7950 Minutes of the Political Council (1781).
- 8163 Memorandum of Transfer by Jan Elias van Mijlendonk (1756).
- 14198 Documentation about Van der Voort bringing back two enslaved people to the Republic (1775).

Nederburgh Collection (1.10.59)

- 523 Instruction for Commissioners to retake the Moluccas (1802).
- 524 Instruction for Governor Willem Jacob Cranssen (1804-1805).

Van Alphen Collection (2.21.004.19)

- 300 Report by Wieling and Melissen for the High Government (1803).
- 305 Memorandum of Transfer written by C.L. Wieling (1804).

Ministry of Colonies (2.10.01)

- 152 Instructions from King Willem I for the commissioners-general (1813); regulations on relations between civil and military powers.
- 474 Merkus on the state of Ambon (1823).
- 491 Note from the Vice President of the Council of State discussing King William I's view on the monopoly.
- 606 Governor Merkus's proposals for a balanced budget (1827).
- 984 Advice by the High Government in Batavia (1834).
- 1366 Report containing discussions about the monopoly system and its potential abolition (1863).
- 1389 Report presenting arguments against the abolition of the monopoly (1863).
- 1961 Report by Meijlan and Van de Graaff on the Moluccan islands (1821).
- 2367 Instruction for the Governor of the Moluccas (1817).
- 2447 Document concerning requests by *orang kaya* (1819).
- 2596 Decision by Governor-General De Eerens denying travel allowance (1839).
- 2674 Decision by Governor-General Duymaer van Twist warning about excessive use of banishment (1845).
- 2767 Governor Merkus on the state of Ambon (1824).
- 2772 Decision by Governor-General 1820.
- 2774 Document about ceremonial practices concerning *orang kaya* (1821).
- 7122 Decision by Governor-General Duymaer van Twist regarding banishments (1851).
- 7138 Decision by Governor-General Duymaer van Twist concerning banishment

(1852).

- 7152 Decision Governor-General Duymaer van Twist regarding settler colonies (1853).
- 7161 Decision by Governor-General Duymaer van Twist about removal of two alleged sorcerers (1854).

Ministry of Colonies (2.10.02)

- 49 Letter from Ambon's Governor Cleerens to Governor-General Rochussen (1848).
- 282 Decision by Governor-General Duymaer van Twist on the monopoly (1853).
- 436 Report by Banda's Resident Andriesse, Ternate's Resident Goldman, and Assistant-Resident C. Bosscher to Governor Visser on the possibilities of settler colonies (1855).
- 1366 Note from former Governor-General Duymaer van Twist regarding the abolition of the spice monopoly (1863).
- 1389 Letter from Governor Andrée Wiltens regarding the clove monopoly (1863).
- 7122 Decision Governor-General Duymaer van Twist approving certain banishments (1851).
- 7138 Decision Governor-General Duymaer van Twist approving certain banishments (1852).
- 7152 Decision by Governor-General Duymaer van Twist on the monopoly (1854).
- 7161 Decision Governor-General Duymaer van Twist approving certain banishments (1854).

Goldberg (2.21.006.51)

- 152 Instructions for the Commissioners-General (Buijskes, Van der Capellen and Elout) (1814).

Buijskes (1.01.47.05)

- 4 Decision by Buijskes regarding captured slaves 1818; documentation about quelling Pattimura's uprising (1817).

Van Alphen (2.21.004.19)

- 305 Memorandum of Transfer by C.L. Wieling (1804).
- 315 Engelhard on suppressing Pattimura's resistance (1817).

- 319 Treaty text between Dutch government (signed by Engelhard) and Ternate's Sultan, Mohamad Ali (1817).

Schneither (2.21.007.57)

- 128 Papers related to a *hong*i expedition (1819).

Van Hogendorp (2.21.008.69)

- 154F Letters from Jacqueline van der Capellen to Countess van Hogendorp (1824).

Leiden University Library, Leiden

- H71 Memorandum of Transfer written by Hendrik Merkus de Kock (1819).

British Library, India Office Records, London

- Madras Secret Consultations 21 June 1796, P/SEC/MAD/1. Declaration of former Governor of Ambon, Cornabé.
- Madras Public Consultations 8 October 1802, P/242/45. Colonel Oliver on the state of affairs in the Moluccas.
- Bengal Political Consultations 5 October 1810 no. 23, P/119/14. Captain Court on the conquest of Ambon.
- Bengal Civil Colonial Consultations, April 24, 1813, no. 11, P/167/40. Letter from Resident Martin concerning abolition.
- Bengal Civil Colonial Consultations, November 6, 1813, no. 8, P/167/44. List of the number of enslaved people in Ambon around 1817.

Published Archival Documents

- Fraassen, Chris. F. van ed., *Bronnen betreffende de Midden-Molukken 1900-1942*, Vol. 4. (Den Haag: Instituut voor Nederlandse Geschiedenis, 1997).
- Fraassen, Chris. F. van ed., *Bronnen betreffende de Midden-Molukken 1796-1902* (Huygens ING, 2016). Online via <https://resources.huygens.knaw.nl/retroboeken/middenmolukken17961902>.
- Haenen, Paul and Fré Huizinga eds., *The General and Political Reports of Ternate Residency (1824-1889)* (Jakarta: Arsip Nasional Republik Indonesia, 2001).
- Jong, Christiaan G. F. de ed., *De protestantse kerk in de Midden-Molukken, 1803-1900: Een bronnenpublicatie, Eerste deel, 1803-1854* (Leiden: KITLV Uitgeverij, 2006).
- Knaap, Gerrit ed., *Memories van overgave van gouverneurs van Ambon in de 17e en 18e eeuw* ('s-Gravenhage: Martinus Nijhoff, 1987).
- Lapien, A.B. ed., *Ternate: memorie van overgave, J.H. Tobias (1857), memorie van overgave, C. Bosscher (1859)* (Jakarta: Arsip Nasional Republik Indonesia, 1980).
- Niemeijer, Henk and Thomas van den End eds., *Bronnen betreffende Kerk en School in de Gouvernemenen Ambon, Ternate en Banda ten tijde van de VOC, 1605-1791* (Leiden: Sidestone Press, 2018).
- Overweel, Jeroen ed. *Topics relating to Netherlands New Guinea in Ternate Residency Memoranda of Transfer and other assorted documents* (Leiden: DSALCUL, 1995).
- Schutte, Gerrit Jan ed., *Seer teder beminde heer vader en vrouw moeder!: brieven van de Groninger familie Fockens in de Oost, 1748-1783* (Hilversum: Verloren, 2014).
- Heeres, J. E. and F. W. Stapel eds., *Corpus Diplomaticum Neerlandico Indicum: verzameling van politieke contracten en verdere verdragen door de Nederlanders in het Oosten gesloten, van privilegebrieven aan hen verleend, enz, 6 vols.* ('s Gravenhage: Martinus Nijhoff, 1907-1955).

Published primary sources

- 'Onze ambtenaren op de Buitenbezittingen', *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië*, Nieuwe Serie, 2:2 (1864).
- *Artikel-brief van de geoctroyeerde Nederlandse Oost-Indische Compagnie* (Amsterdam: J. van Egmont en Zoon, 1742).
- 'Beknopt verhaal van den opstand op Amboina, in 1829', *Tijdschrift voor Indische Taal, Land- en Volkenkunde* 11:4 (1862).
- Bleeker, Pieter, *Reis door de Minahassa en den Molukschen archipel, gedaan in de maanden September en Oktober 1855 in het gevolg van den Gouverneur generaal Mr. A. J. Duymaer van Twist* (Batavia: Lange & Co., 1856).
- Bosch, Johannes van den, *Nederlandsche bezittingen in Azië, Amerika en Afrika* (Amsterdam: Gebroeders van Cleef, 1818).
- Boudewijnse, J. and Soest, G. H. van eds., *De Indo-Nederlandsche Wetgeving* (Haarlem/Batavia: Van Dorp, 1876).
- Bougainville, Louis-Antoine, *Voyage autour du monde* (Paris: La Découverte, 2006).
- Bruijn Kops, G. F. de, *Wenken voor den secretaris op de Buitenbezittingen* (Batavia: G. Kolff, 1895).
- Capellen, Godert van der, 'Het Journaal van den baron Van der Capellen op zijne reis door de Molukko's'. *Tijdschrift voor Nederlandsch Indië* 17:2 (1855), 281-315.
- Capellen, Godert van der, 'Het Journaal van den baron Van der Capellen op zijne reis door de Molukko's: Tweede gedeelte'. *Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië* 17:2 (1855), 357-396.
- Capellen, Godert van der, 'Publication in the Dutch Government Gazette 1824 no. 19a'. Included in L. J. A. Tollens ed., *Staatsblad van Nederlandsch-Indië, 1816-1865* (Batavia: Bruning & Wijt, 1874),
- Capellen, Godert van der, 'Reglement op binnenlands bestuur voor Ambon gevolgd door Molukken Publicatie van gouverneur-generaal baron van der Capellen', in: Ch. F. Van Fraassen and P. Jobse eds., *Bronnen betreffende de Midden-Molukken 1900-1942*, Vol. 4 (1997), KS 84.
- Caron, François, *Voorbeeldt des openbaeren godsdienst, bestaende in de verhandeling van de XII Articulen des geloofs, de wet Godes, 't Gebedt des heeren*,

mitsg. de Feest- bid- en danck-texten, in 40 praedicatien, gestelt [in het Maleis] : Tsjeremin acan pegang agama etc. (Batavia, 1738).

- Chijs, J. A. van der ed., *Nederlandsch-Indisch Plakaatboek, 1602–1811*, 17 volumes (Batavia: Landsdrukkerij/Nijhoff, 1885-1900).
- Clercq, Frederik Sigismund Alexander de, *Bijdragen tot de kennis der residentie Ternate* (Leiden: E.J. Brill, 1890).
- Coeverden, Carel Cornelis Lodewijk van, *Uit de loopbaan van een Nederlandsch-Indisch ambtenaar* (Leiden: Van Boesburgh, 1837).
- Coolhaas, W. Ph., 'De overgave van Amboina in 1810 en de executie van kolonel Filz', *Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde* 8:3 (1942), 55-94.
- Cornets de Groot van Kraaijenburg, J. P. ed., *Koloniale debatten: Verzameling van het verhandelde in de beide kamers der Staten-Generaal, met betrekking tot de bezittingen en koloniën van het Rijk in andere werelddeelen, over de jaren 1814-1865*, Vol. 2 ('s Gravenhage: H.C. Susan, C.H. Zoon, 1867).
- Cornets de Groot, van Vlissingen et al., 'Adres aan den Koning, betreffende kolonisatie in Ned. Indië'. *Handelingen en geschriften van het Indisch Genootschap te 's Gravenhage* 4:2 (1857).
- Cortesão, Armando ed., *The Suma Oriental of Tomé Pires: Volume I* (London: Hakluyt Society, 2017).
- Crab, Petrus van der, *De Moluksche Eilanden: Reis van Z. E. den Gouverneur-Generaal Charles Ferdinand Pahud door den Molukschen Archipel* (Batavia: Lange & Co, 1862).
- Daendels, H. W., *Staat der Nederlandsche Oostindische bezittingen, onder het bestuur der Gouverneur-Generaal H. W. Daendels in de jaren 1808-1811*, 2 volumes ('s-Gravenhage, 1814).
- Dam, Pieter van, *Beschrijvinge van de Oostindische Compagnie 1639-1701* ('s Gravenhage: Martinus Nijhoff, 1927).
- Dassen, Michiel, *De Nederlanders in de Molukken* (Utrecht: Van Heijningen, 1848).
- Dassen, Michiel. *Over de doelmatigheid van het vestigen van volksplantingen in warme gewesten - eene voorlezing*. Utrecht & Meppel: W.H. Van Heijningen, 1849.
- *De Oost- en West-Indische Post, behelzende den tegenwoordigen staat en de middelen van herstel van de O.I.Comp in Nederland* (Amsterdam: J. Verlem, 1785).

- *De zes regerings-reglementen van Nederlandsch-Indië, van 1815, 1818, 1827, 1830, 1836* ('s Gravenhage: Susan & Zoon, 1858), 53.
- Dekker, Eduard Douwes, *Max Havelaar* (Amsterdam: L.J. Veen, 2008).
- Doren, J. B. J. van, *Thomas Matulesia, het hoofd der opstandelingen op het eiland Honimoo, na de overname van het bestuur der Molukken door den landvoogd Jacobus Albertus van Middelkoop in 1817* (Amsterdam: J. D. Sybrandi, 1857).
- Doren, J.B.J. van. *Vrijmoedige beschouwingen over het aanleggen van volkplantingen door Nederlandse behoeftigen en bedeeden in Nederlandsch-Indië* ('s Gravenhage: Gebr. J & H. van Langenhuysen, 1853).
- Doren, Jan Baptist Jozef van, *Herinneringen Der Laatste Oogenblikken Van Mijn Verblijf in De Molukko's* ('s Gravenhage: J. & H. van Langenhuysen, 1852).
- Graaff, Nicolaus de, *Reisen van Nicolaus de Graaff, na de vier gedeeltens des werelds, als Asia, Africa, America en Europa: Behelsende een beschryving van zijn 48 jarige reise en aanmerkelykste voorvallen, die hy heeft gesien en die hem zyn ontmoet... Als ook een nette, dog korte beschryving van China... Hier agter is by gevoegd d'Oost-Indise spiegel, zynde een beschryving van deselve schryver van geheel Oost-Indiën* (Hoorn: Feyken Ryp, 1701).
- Haga, A., *Nederlandsch Nieuw Guinea en de Papoesche Eilanden. Historische bijdrage, 1500-1883* (Batavia: W. Bruining & Co, 1884).
- Hasselman, J.J. *Eenige beschouwingen omtrent kolonisatie* (Amsterdam: J.H. Gebhard & Comp., 1857).
- Heeres, J. E. and F. W. Stapel eds., *Corpus Diplomaticum Neerlandico Indicum: verzameling van politieke contracten en verdere verdragen door de Nederlanders in het Oosten gesloten, van privilegebrieven aan hen verleend, enz*, 6 volumes ('s Gravenhage: Martinus Nijhoff, 1907-1955).
- Hogendorp, Dirk van, *Stukken, raakende den tegenwoordigen toestand der Bataafsche bezittingen in Oost-Indie en den handel op dezelve* (The Hague: J.C. Leeuwestijn, 1801).
- Huysers, Ary, *Beknopte beschryving der Oostindische etablissementen, verzeld van eenige bylagen...; en met een fraaije kaart der plattegrond van Batavia versierd* (Amsterdam: Jan Roos, 1792).

- Idema, H. A., 'De oorzaken van den opstand van Saparoea in 1817', *Bijdragen tot de taal-, land- en volkenkunde* 79:1 (1923), 619-653.
- Jonge, J. K. J. de, M. L. van Deventer, and L. W. G. de Roo, *De Opkomst van het Nederlandsch gezag in Oost-Indië, verzameling van onuitgegeven stukken uit het oud-koloniaal archief, supplement op het dertiende en laatste deel* ('s Gravenhage: Martinus Nijhoff, 1909).
- Kemp, P. H. van der, 'Het herstel van het Nederlandsch gezag in de Molukken in 1817, 3rd part', *Bijdragen tot de taal-, land- en volkenkunde* 66:1 (1917), 3-152.
- Kemp, P. H. van der, *Het Nederlandsch-Indisch bestuur in het midden van 1817; naar oorspronkelijke stukken* ('s-Gravenhage: Martinus Nijhoff, 1915).
- Klerk, Reynier de, J. E. van Mylendonk, and Willem Arnold Alting, *Rapport over 's Compagnies regt op de Groote-Oost* (Batavia: Bruining & Wijt, 1868).
- Lekkerkerker, Cornelis Gerrit. *Land en Volk van Java* (Batavia/Groningen, 1938).
- Lennon, Walter Caulfield, 'Eene Engelsche lezing omtrent de verovering van Banda en Ambon in 1796', *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië* 75:1/2 (1919), 249-368.
- Leupe, P. A., 'De verdediging van Ternate onder den Gouverneur Johan Godfried Budach 1796-1799, eene bijdrage tot de geschiedenis onzer Oost-Indische bezittingen', *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië* 8 (1865), 262-363.
- Leupe, P. A., 'Stukken betreffelijk de verdediging van Ternate door den gouverneur Willem Jacob Cranssen 1800-1801, en de overgave van het gouvernement aan de Engelschen op den 21 junij 1801, door den Raad van Politie aldaar', *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië* 17:3 (1870), 215-338.
- Linschoten, Jan Huygen van, *The Voyage of John Huyghen van Linschoten to the East Indies: From the Old English Translation of 1598, the First Book Containing His Description of the East*, Vol. 1 (Cambridge: Cambridge University Press, 2013).
- Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, *Handleiding tot de aardrijkskunde van Nederlands Oostindische bezittingen* (Leyden: Du Mortier en zoon, 1843).
- Meijlan, Felix and Hendrik Jan van de Graaff, 'De Moluksche eilanden', *Tijdschrift voor Nederlandsch Indie* 18:1 (1856), 316-345.

- Michielsens, A. W. A., 'Journaal van D. F. H. Helbach van deszelfs reis van Batavia naar Ternate en overname van het Bestuur dier Residentie', *De Indische Gids* 60:1 (1938), 481-508.
- Munnick, Owen Maurits de, *Mijn Ambtelijk Verleden* (Amsterdam: J.H. de Bussy, 1912)
- Nahuys van Burgst, H. G., *Herinneringen uit het openbare en bijzonder leven (1799-1858)* ('s Hertogenbosch: Gebroeders Muller, 1852).
- *Nederlandsch India, in haaren tegenwoordigen toestand beschouwd* (Batavia: n.p., 1780).
- *Nederlandsch placaat- en rechtskundig woordenboek: behelzende al het geen, door de hoog mog. heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, en de edele groot mog. heeren Staaten van Holland, Zeeland en West-Vriesland, zedert de vroegste tijden, over allerlei zaaken, bij placaten, resolutien en ordonnantien vastgesteld is* (Amsterdam: Johannes Allart, 1791).
- Olivier, Johannes, *Elviro's reis naar en door Java en de Molukkos* (Amsterdam: H.W. Weytingh, 1835).
- Olivier, Johannes, *Reizen in den Molukschen Archipel naar Makassar, enz. in het gevolg van den Gouverneur-Generaal van Nederland's Indie in 1824 gedaan, vol. 1* (Amsterdam: G.J.A. Beijerinck, 1834).
- Olivier, Johannes, *Reizen in Den Molukschen Archipel, Vol. 2* (Amsterdam: G.J.A. Beijerinck, 1837).
- Olivier, Johannes, *Tafereelen En Merkwaaardigheden Uit Oost-Indië, Vol. 2* (Amsterdam: G.J.A. Beijerinck, 1838).
- *Oost Indies Patriot, Tweede zamenspraak wegens de oorzaaken van het bederf der Nederl. O.I. Compagnie: Waarin de noodige middelen van herstel, in de eerste zamenspraak beloofd, aangewezen en ontvouwd worden* (Rotterdam, 1773).
- Quarles van Ufford, H., *Aanteekeningen betreffende eene reis door de Molukken van zijne excellentie den Gouverneur-Generaal Mr. A. J. Duymaer van Twist in de maanden September en October 1855* ('s Gravenhage: Nijhoff, 1856).
- Quarles van Ufford, J.K.W. 'Europesche kolonisatie in Nederlandsch-Indie', *De Nieuwe Recensent, Tijdschrift voor wetenschap en smaak* (1858).
- Raffles, Thomas Stamford, *Statement of the Services of Sir Stamford Raffles* (London, 1824).

- Raffles, Thomas Stamford, *The History of Java* Vol. 1 (London: Black, Parbury & Allen, and Murray, 1817).
- Reinwardt, C.G.C., *Reis naar het oostelijk gedeelte van den Indischen Archipel, in het jaar 1821* (Amsterdam: Frederik Muller, 1858).
- *Revista do Instituto historico e geographico brasileiro*, Vol. 4 (Rio de Janeiro: Imprensa Americana de I.P. da Costa, 1852).
- Rhijn, L.J. van. *Reis door den Indischen Archipel, in het belang der evangelische zending* (Rotterdam: M.Wijt & Zonen, 1851).
- Rochussen, J.J., *Verslag aan den Koning, uitgebragt door de staats-commissie* ('s Gravenhage: De Gebroeders Van Cleef, 1858).
- Roo, L. W. G., de 'J. W. Cranssen te Ternate', *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde* 16 (1867), 503-535.
- Roorda van Eysinga, P. P., *Handboek der Landen Volkenkunde, Geschied-, Taal-, Aardrijksen Staatskunde* (Amsterdam: Van Bakenes, 1841).
- Roorda van Eysinga, P.P. *Voorlezingen over Kolonisatie door Nederlanders in Nederlandsch-Indië* (Haarlem: A.C. Kruseman, 1856).
- Rumphius, G. E., *De Ambonse historie: Behelsende een kort verhaal der gedenkwaardigste geschiedenissen zo in vrede als oorlog voorgevallen Sedert dat de Nederlandsche Oost-Indische Compagnie het Besit van Amboina gehad heeft* (Leiden: Leiden University Libraries, 2020).
- Rumphius, G. E., *Het Amboinsch Kruidboek* (Amsterdam: Meinard Uytwerf, 1750).
- *Staatsblad van Nederlandsch Indië, Volumes 1825-1826* ('s Gravenhage: A.D. Schinkel, 1839).
- Stavorinus, Johan, *Reize van Zeeland over de Kaap de Goede Hoop, naar Batavia, Bantam, Bengalen, enz.Gedaan in de jaaren MDCCLXVIII tot MDCCLXXI, door den heer J.S. Stavorinus...gevolgd van eenige belangrijke Aanmerkingen over den aart, gewoonten, levenswijze, godsdienstplegtigheden en koophandel der volkeren in die gewesten. In twee deelen. Met kaarten* (Leyden: Honkoop, 1793).
- Stavorinus, Johan Splinter, *Voyages to the East-Indies; by the late John Splinter Stavorinus, Esq. Rear-Admiral in the service of the States-General. Translated from the original Dutch, by Samuel Hull Wilcocke. With notes and additions by the translator... Illustrated with maps* (London: Robinson, 1798).

- Tollens, L. J. A. ed., *Staatsblad van Nederlandsch-Indië, 1816-1865*. Bruning & Wijt, 1874.
- Valentijn, François, *Oud en Nieuw Oost-Indiën 5 vols.* (Franeker: Van Wijnen, 2002).
- Ver Huell, Maurits, *Herinnering aan een reis naar Oost-Indië. Reisverslag en aquarellen van Maurits Ver Huell, 1815-1819*, Chris F. Van Fraassen and Pieter Jan Klapwijk eds. (Zutphen: Walburg Pers, 2008)
- *Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, Tweede Deel, Derde Druk* (Batavia, 1826).
- Von Stubenvoll, J., *History of the Island of Celebes by Mr. R. Blok; with an appendix...and the trial and sentencing of Colonez Filz* (Calcutta: Calcutta Gazette Press, 1817).
- Willer, T.J. 'Exploitatie van Boeroe'. *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde* 2 (1854).
- Willer, T.J. *Het eiland Boeroe en de kolonisatie in Nederlandsch-Indie* (Amsterdam: Frederik Muller, 1858).

Secondary sources

- Abulafia, David, *The Boundless Sea: A Human History of the Oceans* (New York: Oxford University Press, 2019).
- Aerts, Remieg, *Thorbecke wil het: biografie van een staatsman* (Amsterdam: Prometheus, 2018).
- Agha, Sameetah, 'Demystifying "Millenarianism": Oral Historical Evidence of Pukhtun Resistance and Colonial Warfare in the North-West Frontier of British India', in Nuno Domingos, Miguel Bandeira Jerónimo and Ricardo Roque eds., *Resistance and Colonialism Insurgent Peoples in World History* (Cham: Palgrave Macmillan, 2019), 35-62.
- Alatas, Hussein, *Thomas Stamford Raffles: Schemer or Reformer?* (Singapore: NUS Press, 2020).
- Alatas, Syed Hussein, *The Myth of the Lazy Native* (London: F. Cass, 1977).
- Alexandrowicz, C.H., *An Introduction to the History of the Law of Nations in the East Indies* (Oxford: Clarendon Press, 1967).
- Alkemade, Dirk, 'Why Was Slavery Not Abolished in 1798?: Humanity and Human Rights in the Batavian Revolution', *BMGN - Low Countries Historical Review* 139:3 (2024), 47-68.
- Allen, Richard B., *European Slave Trading in the Indian Ocean, 1500-1850* (Ohio: Ohio University Press, 2014).
- Amal, Adnan, *Kepulauan Rempah-rempah: Perjalanan Sejarah Maluku Utara 1250–1950* (Jakarta: Kepustakaan Populer Gramedia KPG, 2010).
- Andaya, Barbara Watson and Leonard Andaya, *A History of Early Modern Southeast Asia, 1400-1830* (Cambridge: Cambridge University Press, 2015).
- Andaya, Barbara Watson, 'Melaka under the Dutch, 1641–1795', in Kernial Singh Sandhu and Paul Wheatley eds., *Melaka: The Transformation of a Malay Capital c.1400–1980* (Kuala Lumpur: Oxford University Press, 1983).
- Andaya, Leonard, *World of Maluku: Eastern Indonesia in the Early Modern Period* (Honolulu: University of Hawaii Press, 1993).
- Baay, Reggie, *Daar werd wat gruwelijks verricht: Slavernij in Nederlands Indië* (Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Genneep, 2015).

- Baay, Reggie, *De contractarbeiders van Deli: Een geschiedenis van onvrije arbeid, onrecht en verzet in Nederlands-Indië* (Amsterdam: Atlas Contact, 2024).
- Barker, Rodney, *Legitimizing Identities: the self-presentations of rulers and subjects* (Cambridge: Cambridge University Press, 2001).
- Bayly, Christopher, *The Birth of the Modern World, 1780-1914: Global Connections and Comparisons* (Malden: Blackwell, 2004).
- Berlin, Isaiah, *Proper Study of Mankind: An Anthology of Essays* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2000).
- Bloembergen, Marieke, *De koloniale vertoning: Nederland en Indië op de wereldtentoonstellingen (1880-1931)* (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 2002).
- Blussé, Leonard, 'Koning Willem I en de schepping van de koloniale staat', in Ido de Haan, Paul den Hoed and Henk te Velde, eds., *Een nieuwe staat: Het begin van het koninkrijk der Nederlanden* (Amsterdam: Prometheus, 2013), 145-171.
- Blussé, Leonard, 'Review of s'Jacob (H. K.) De Nederlanders in Kerala 1663–1701, De Memoires En Instructies Betreffende Het Commandement Malabar Van De Verenigde Oost-Indische Compagnie. Martinus Nijhoff, 1976', *Revue belge de philologie et d'histoire* 58:2 (1980).
- Blussé, Leonard, *De Chinezenmoord: de kolonisatie van Batavia en het bloedbad van 1740* (Amsterdam: Uitgeverij Balans, 2023).
- Blussé, Leonard, *Tussen geveinsde vrienden en verklaarde vijanden* (Amsterdam: KNAW, 1999).
- Boelens, Germen, Chris F. van Fraassen and Hans Straver, *Natuur en samenleving van de Molukken* (Utrecht: Landelijk Steunpunt Educatie Molukkers, 2001).
- Boomgaard, Peter, 'Introduction', in Peter Boomgaard, *Empire and Science in the Making Dutch Colonial Scholarship in Comparative Global Perspective, 1760-1830* (New York: Palgrave Macmillan, 2013), 1-37).
- Borschberg, Peter, *Hugo Grotius, the Portuguese and Free Trade in the East Indies* (Singapore: NUS Press, 2011).
- Bosma, Ulbe and Remco Raben, *Being 'Dutch' in the Indies: A History of Creolisation and Empire, 1500-1920* (Singapore: NUS Press, 2008).
- Bosma, Ulbe, 'Commodification and Slavery in the Nineteenth-Century Indonesian Archipelago', *Journal of Social History* 54:1 (2020), 109-124.

- Bosma, Ulbe, 'Smallpox, Vaccinations, and Demographic Divergences in Nineteenth-Century Colonial Indonesia', *Bijdragen Tot de Taal-, Land- En Volkenkunde* 171:1 (2015), 69-96.
- Bossenbroek, Martin, *De wraak van Diponegoro* (Amsterdam: Atenaeum-Polak & Van Genneep, 2020).
- Boxer, Charles, *The Dutch Seaborne Empire, 1600–1800* (London: Penguin, 1990).
- Brandon, Pepijn, *War, Capital, and the Dutch State (1588-1795)* (Leiden/Boston: Brill, 2015).
- Brandon, Pepijn, 'Between Company and State: The Dutch East and West India Companies as Brokers between War and Profit', in Grietje Baars and Andre Spicer eds., *The Corporation. A Critical, Multi-Disciplinary Handbook* (Cambridge: Cambridge University Press, 2017), 215-225.
- Brandon, Pepijn, Guno Jones, Nancy Jouwe, and Matthias van Rossum, 'Inleiding: Amsterdam en de slavernij in Oost en West', in Pepijn Brandon, Guno Jones, Nancy Jouwe, and Matthias van Rossum eds., *De Slavernij in Oost en West: Het Amsterdam Onderzoek* (Amsterdam: Spectrum, 2020).
- Brandon, Pepijn, 'The Political Economy of Slavery in the Dutch Empire', *Comparativ : Zeitschrift für Globalgeschichte und vergleichende Gesellschaftsforschung* 30:5/6 (2021), 581-599.
- Brandon, Pepijn, and Ulbe Bosma, 'Slavery and the Dutch economy, 1750-1800', *Slavery and Abolition* 42:1 (2021), 43-76.
- Breman, Jan, *Koloniaal profijt van onvrije arbeid: Het Preanger stelsel van gedwongen koffieteelt op Java, 1720-1870* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2010).
- Bredecke, Arndt, *Imperium und Empirie: Funktionen des Wissens in der spanischen Kolonialherrschaft* (Cologne: Böhlau Verlag, 2009).
- Brown, Christopher Leslie, *Moral Capital: Foundations of British Abolitionism* (Williamburg: Omohundro Institute of Early American History and Culture, 2006).
- Bruijn, I.D. and G.W. Bruijn, 'An Eighteenth-Century Medical Hearing', *Medical History* 35:2 (1991), 295-307.
- Burbank, Jane and Frederick Cooper, *Empires in World History* (Princeton: Princeton University Press, 2010).
- Burgers, Herman, *Garoeda en de ooievaar* (Leiden: Brill, 2010).

- Burke, Peter, *Social History of Knowledge: From Gutenberg to Diderot* (Cambridge: Polity Press, 2000)
- Carey, Peter, *Daendels and the Sacred Space of Java, 1808-1811: Political Relations, Uniforms and the 'Postweg'* (Nijmegen: Vantilt, 2013).
- Carey, Peter, *The Power of Prophecy: Prince Dipanagara and the End of an Old Order in Java, 1785-1855* (Leiden: KITLV Press, 2007).
- Cassirer, Ernst, *Die Philosophie der Aufklärung* [1932] (Hamburg: Meiner, 1998).
- Cell, John Whitson, *British Colonial Administration in the Mid-Nineteenth Century: The Policy-Making Process* (New Haven: Yale University Press, 1970).
- Chakraborty, Titas and Matthias van Rossum, 'Slave Trade and Slavery in Asia: New Perspectives', *Journal of Social History* 54:1 (2020), 1-14
- Chauvel, Richard, *Nationalists, Soldiers and Separatists* (Leiden: KITLV Press, 1990).
- Clark, Christopher, *Revolutionary Spring: Fighting for a New World* (London: Allen Lane, 2023).
- Clercq, Frederik Sigismund Alexander de, *Bijdragen tot de kennis der residentie Ternate* (Leiden: E.J. Brill, 1890).
- Clulow, Adam and Mostert, Tristan, 'The Dutch East India Company and Business Diplomacy', *Diplomatica* 2:1 (2020), 30-31.
- Clulow, Adam and Tristan Mostert eds., *The Dutch and English East India Companies: Diplomacy, Trade and Violence in Early Modern Asia* (Amsterdam: AUP, 2018)
- Cohn, Bernard S., *Colonialism and Its Forms of Knowledge: The British in India* (Princeton: Princeton University Press, 1996).
- Conklin, Alice, *A Mission to Civilize: The Republican Idea of Empire in France and West Africa, 1895-1930* (Stanford: Stanford University Press, 1997).
- Conrad, Sebastian, 'Enlightenment in Global History: A Historiographical Critique', *American Historical Review* 117:4 (2012), 999-1027.
- Cook, Harold, *Matters of Exchange: Commerce, Medicine, and Science in the Dutch Golden Age* (New Haven: Yale University Press, 2007).
- Coolhaas, W. Ph., 'De overgave van Amboina in 1810 en de executie van kolonel Filz', *Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde* 8:3 (1942), 55-94.
- Cooper, Frederick, *Colonialism in Question: Theory, Knowledge, History* (Berkeley: University of California Press, 2005).

- Coplan, David, *In Township Tonight! South Africa's Black City Music and Theatre* (New York: Longmans, 1985)
- Creese, Helen, *Bali in the Early Nineteenth Century: The Ethnographic Accounts of Pierre Dubois* (Boston: BRILL, 2016).
- Cribb, Robert, *Historical Atlas of Indonesia* (Honolulu: University of Hawai'i Press, 2000).
- Cribb, Robert, *The Late Colonial State in Indonesia: Political and Economic Foundations of the Netherlands Indies, 1880-1942* (Leiden: KITLV Press, 1994).
- Day, Clive, *The Policy and Administration of the Dutch in Java* (New York, Macmillan, 1904).
- Delmas, Adrien, 'From Travelling to History: An Outline of the VOC Writing System During the 17th Century', in: Delmas, Adrien and Penn, Nigel eds., *Written Culture in a Colonial Context: Africa and the Americas, 1500–1900* (Cape Town: UCT Press, 2011), 97-126.
- Delmas, Adrien, *Les voyages de l'écrit: Culture écrite et expansion européenne à l'époque moderne* (Paris: Honoré Champion, 2013).
- Dick, Howard, 'State, Nation-State and National Economy', in Howard Dick, Vincent J.H. Houben, J. Thomas Lindblad, and Thee Kian Wie eds., *Emergence of a National Economy: An Economic History of Indonesia, 1800 2000* (Sydney: Allen & Unwin, 2002), 9-34.
- Doel, H.W. van den, *De stille macht het Europese binnenlands bestuur op Java en Madoera, 1808-1942* (Amsterdam: Uitgeverij Bert Bakker, 1994).
- Doel, H.W. van den, *Het rijk van Insulinde. Opkomst en ondergang van een Nederlandse kolonie* (Amsterdam: Prometheus, 1996).
- Doel, H. W., van Den, *Zover de wereld strekt: De geschiedenis van Nederland overzee vanaf 1800* (Amsterdam: Uitgeverij Bert Bakker, 2011).
- Domingos, Nuno, Jerónimo, Miguel Bandeira, and Roque, Ricardo eds., *Resistance and Colonialism: Insurgent Peoples in World History* (Cambridge: Palgrave Macmillan, 2019)
- Douwes Dekker, Eduard, *Max Havelaar Op De Koffieveilingen Van De Nederlandse Handelmaatschappij*, 20th ed. (Amsterdam: L.J. Veen, 2008).
- Driscoll, Cian O', *Victory: The Triumph and Tragedy of Just War* (Oxford: Oxford University Press, 2020).

- Duffield, Blake, *The Grey Men of Empire: Framing Britain's Official Mind, 1854-1934* (ProQuest Dissertations Publishing, 2016).
- Dulm, Frits van, *'Zonder eigen gewinne en glorie': mr. Iman Wilhelm Falck (1736-1785), gouverneur en directeur van Ceylon en onderhorigheden* (Hilversum: Verloren, 2012).
- Efthymiou, Nick S, 'Het Koninkrijk Holland en Oost-indië', in Jan Hallebeek and Adriaan Johan Boudewijn Sirks eds., *Nederland in Franse schaduw: recht en bestuur in het Koninkrijk Holland (1806-1810)* (Hilversum: Verloren, 2006), 249-270.
- Emmer, Piet and Jos Gommans, *The Dutch Overseas Empire, 1600-1800* (Cambridge: Cambridge University Press, 2020).
- End, Thomas van den, 'De weg naar de hemel: Het geloof van VOC-predikanten in de Molukken', in Jaap van Amersfoort, Pieta van Beek, and Gerrit Schutte, *Ora et labora: Twaalf opstellen over christelijke spiritualiteit in de praktijk* (Hilversum: Verloren, 2014).
- Enklaar, I.H., *Joseph Kam: 'Apostel der Molukken'* ('s-Gravenhage: Boekencentrum, 1963).
- Essen, Arend van, *Staatsbelang boven regentengezang: de politieke traktaten van Simon van Slingelandt (1664-1736) en het functioneren van de Republiek* (Dissertation at Groningen University, 2021).
- Evans, Richard J., *The Pursuit of Power. Europe 1815-1914* (London: Allen Lane, 2016).
- Eymeret, Joël, 'L'administration napoléonienne en Indonésie', *Revue française d'histoire d'outre-mer* 218:1 (1973), 27-44.
- Fasseur, Cees, 'Rulers and Ruled: Some Remarks on Dutch Colonial Ideology', *Journal of the Japan-Netherlands Institute* 2 (1990), 11-12.
- Fasseur, Cees, *De Indologen: Ambtenaren voor de Oost 1825-1950* (Amsterdam: Aula, 1994).
- Fasseur, Cees, *De weg naar het paradijs en andere Indische geschiedenissen* (Amsterdam: Bert Bakker, 1995).
- Fasseur, Cees, *Kultuurstelsel en koloniale baten: De Nederlandse exploitatie van Java 1840-1860* (Leiden: Universitaire Pers, 1975).
- Fatah-Black, Karwan and Lauren Lauret eds., *Koloniaal burgerschap. Geschiedenis en erfenis* (Amsterdam: Boom Uitgeverij, 2024)
- Ferguson, Niall, 'The European Economy, 1815-1914', in T.C.W. Blanning ed., *The Nineteenth Century* (Oxford: Oxford University Press, 2000).

- Fisch, Jorg, *Hollands Ruhm in Asien* (Wiesbaden: Steiner, 1986).
- Fitzmaurice, Andrew, *Sovereignty, Property, and Empire 1500-2000* (Cambridge: Cambridge University Press, 2014).
- Folkerts, Jan, *De Koloniale Illusie: Herman Warner Muntinghe (1773-1827), architect van de koloniale staat* (Amsterdam: Boom, 2023).
- Forclaz, Amalia Ribi, *Humanitarian Imperialism: The Politics of Anti-Slavery Activism, 1880-1940* (Oxford: Oxford University Press, 2015).
- Fraassen, Chris F. van and Pieter Jan Klapwijk, *Herinnering aan een reis naar Oost-Indië: Reisverslag en aquarellen van Maurits Ver Huell, 1815-1819* (Zutphen: Walburg Pers, 2008).
- Fraassen, Chris F. van, *Ambon in het 19e-eeuwse Indië, van wingewest tot werfdepot* (Amsterdam: De Bataafsche Leeuw, 2018).
- Fraassen, Chris F. van. *Ternate, de Molukken en de Indonesische archipel. Van soa-organisatie en vierdeling: Een studie van traditionele samenleving en cultuur in Indonesië* (Dissertation Leiden University, 1987).
- Frankopan, Peter, *The Silk Roads: A New History of the World* (London: Bloomsbury, 2016).
- Frijhoff, Willem, 'Een Hattemer van wereldfaam: Herman Willem Daendels en de vernieuwing van Nederland', *Bijdragen en Mededelingen Gelre* 104 (2013), 139-163.
- Gaastra, Femme, *Bewind en beleid bij de VOC: De financiële en commerciële politiek van de bewindhebbers* (Zutphen: Walburg Pers, 1989).
- Gaastra, Femme, *De geschiedenis van de VOC* (Zutphen: Walburg Pers, 2007).
- Gay, Peter, *The Enlightenment: The Science of Freedom* (New York: W.W. Norton, 1969).
- Ghosh, Amitav, *The Nutmeg's Curse: Parables for a Planet in Crisis* (Chicago: University of Chicago Press, 2021).
- Glamann, Kristof, *Dutch-Asiatic Trade, 1620-1740* (The Hague: Martinus Nijhoff, 1958).
- Gommans, Jos, 'Conclusion. Globalizing Empire: The Dutch Case', in Catia Antunes and Jos Gommans eds., *Exploring the Dutch Empire: Agents, Networks and Institutions 1600-2000* (London: Bloomsbury, 2015), 267-278.
- Goor, Jurrien van, 'H.M. baron de Kock (1779-1845)', in G. Teitler and W. Klinkert eds., *Kopstukken uit de krijgsmacht. Nederlandse vlag- en opperofficieren 1815-1955* (Amsterdam: De Bataafsche Leeuw, 1997), 99-113.

- Goor, Jurrien van, *De Nederlandse koloniën: geschiedenis van de Nederlandse expansie, 1600-1975* (Den Haag: SDU, 1993).
- Goor, Jurrien van, *Jan Pieterszoon Coen 1587-1629: Koopman-koning in Azië* (Amsterdam: Boom, 2015).
- Goor, Jurrien van, *Kooplieden, predikanten en bestuurders overzee* (Utrecht: HES, 1982).
- Goor, Jurrien van, *Prelude to Colonialism, the Dutch in Asia* (Hilversum: Uitgeverij Verloren, 2004).
- Graaf, H.J. de, *De geschiedenis van Ambon en de Zuid-Molukken* (Franeker: Wever, 1977).
- Griswold, Charles, *Adam Smith and the Virtues of Enlightenment* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999).
- Groeneboer, Kees, *Weg tot het Westen : het Nederlands voor Indië, 1600-1950 : een taalpolitieke geschiedenis* (Leiden: KITLV Uitgeverij, 1993).
- Groesen, Michiel van, 'Global Trade', in H. J. Helmers and G. H. Janssen eds., *Cambridge Companion to the Dutch Golden Age: Cambridge Companions to Culture* (Cambridge: Cambridge University Press, 2018).
- Groot, Hans, *Van Batavia naar Weltevreden: Het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, 1778-1867* (Leiden: KITLV Uitgeverij).
- Haga, A., *Nederlandsch Nieuw Guinea en de Papoesche Eilanden. Historische bijdrage, 1500-1883* (Batavia: W. Bruining & Co, 1884).
- Hageman, J., 'Over de Europese Boeren, 1742-1760' *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land-, en Volkenkunde* 17:5/3 (Batavia: Lange & Co, 1869).
- Hagen, Piet, *Koloniale oorlogen in Indonesië: vijf eeuwen verzet tegen vreemde overheersing* (Amsterdam: Arbeiderspers 2018).
- Hägerdal, Hans, *Lords of the Land, Lords of the Sea: Conflict and Adaptation in Early Colonial Timor, 1600-1800* (Leiden: KITLV Press, 2012).
- Haitisma Mulier, Eco O. G., 'Between Humanism and Enlightenment: The Dutch Writing of History', in Margaret C. Jacob and Wijnand W. Mijnhardt eds., *The Dutch Republic in the Eighteenth Century: Decline, Enlightenment and Revolution* (Ithaca: Cornell University Press, 1992), 170-187.
- Hanke, Lewis and Celso Rodríguez, *Los Virreyes españoles en América durante el gobierno de la Casa de Austria: Perú* (Madrid: Atlas, 1978).

- Hanke, Lewis, *Los Virreyes españoles en América durante el gobierno de la Casa de Austria: Mexico* (Madrid: Atlas, 1976)
- Hanke, Lewis, *Spanish Viceroy in America: The Smith History Lecture 1972* (Houston: University of St. Thomas, 1972).
- Hanna, Willard and Des Alwi, *Turbulent times past in Ternate and Tidore* (Banda Naira: Yayasan Warisan dan Budaya Banda Naira, 1990).
- Harris, Ron and Jonathan Major, 'Waves of Destruction in the East Indies: The Wichmann Catalogue of Earthquakes and Tsunami in the Indonesian Region from 1538 to 1877', in Phil R. Cummins and Irwan Meilano eds., *Geohazards in Indonesia: Earth Science for Disaster Risk Reduction* (London: Geological Society, 2017), 9-46.
- Hearder, Harry, *Europe in the Nineteenth Century, 1830-1880* (London: Longman, 1988).
- Henley, David, 'Conflict, Justice, and the Stranger-King: Indigenous Roots of Colonial Rule in Indonesia and Elsewhere', *Modern Asian Studies* 38:1 (2004), 85-144.
- Henley, David, *Jealousy and Justice: The Indigenous Roots of Colonial Rule in Northern Sulawesi* (Amsterdam: VU Uitgeverij, 2002).
- Hids, Maartje, Pascal Konings, Sam J. Miske, Matthias van Rossum, Merve Tosun, and Hannah de Korte, 'Exploring Slave Trade in Asia: First Steps towards an International Database', *The Low Countries Journal of Social and Economic History* 20:1 (2023), 153-172.
- Hochschild, Adam, *Bury the Chains: Prophets and Rebels in the Fight to Free an Empire's Slaves* (Boston: Houghton Mifflin, 2006).
- Honings, Rick, *De ontdekking van Insulinde: op reis in Nederlands-Indië in de negentiende eeuw* (Amsterdam: Prometheus, 2023).
- Hovy, L., *Ceylonees plakkaatboek* (Hilversum: Verloren, 1991).
- Huggan, Graham ed., *The Oxford Handbook of Postcolonial Studies* (Oxford: Oxford University Press, 2013).
- Huigen, Siegfried, *Shaping a Dutch East Indies: François Valentyn's VOC Empire* (Leiden: BRILL, 2023).
- Huisman, Cornelis, *Pierre Chevallier (1760-1825): Predikant met vergezichten tussen Verlichting en Réveil* (Hilversum: Verloren 2023).
- Hunt, Lynn, *Inventing Human Rights: A History* (New York: W.W. Norton & Company, 2007).

- Hunt, Tristram, *Ten Cities That Made an Empire* (London: Penguin, 2014).
- Hussin, Nordin, *Trade and Society in the Straits of Melaka: Dutch Melaka and English Penang, 1780-1830* (Copenhagen: Nordic Institute of Asian Studies, 2007).
- Huyssen van Kattendyke, W. J. C. and Katrientje Huyssen van Kattendijke-Frank, *Met prins Hendrik naar de Oost: De reis van W.J.C. Huyssen van Kattendijke naar Nederlands-Indië, 1836-1838* (Zutphen: Walburg Pers, 2004).
- Ince, Onur Ulas, 'Adam Smith, Settler Colonialism, and Limits of Liberal Anti-Imperialism', *The Journal of Politics* 83:3 (2020) 1080-1096.
- Israel, Jonathan I., *Democratic Enlightenment: Philosophy, Revolution, and Human Rights 1750-1790* (Oxford: Oxford University Press, 2011)
- Israel, Jonathan I., *Dutch Primacy in World Trade, 1585-1740* (Oxford: Clarendon Press, 1989).
- Israel, Jonathan I., *Enlightenment Contested: Philosophy, Modernity, and the Emancipation of Man 1670-1752* (Oxford: Oxford University Press, 2006)
- Israel, Jonathan I., *Radical Enlightenment: Philosophy and the Making of Modernity, 1650-1750* (Oxford: Oxford University Press, 2001)
- Israel, Jonathan I., *The Dutch Republic: Its Rise, Greatness, and Fall, 1477-1806* (Oxford: Clarendon Press, 1995).
- Israel, Jonathan I., *The Enlightenment That Failed: Ideas, Revolution, and Democratic Defeat, 1748-1830* (Oxford: Oxford University Press, 2019)
- Ittersum, M.J van., *Profit and Principle: Hugo Grotius, Natural Rights Theories and the Rise of Dutch Power in the East Indies* (Leiden: Brill, 2006).
- Jacob, Margaret C. and Wijnand W. Mijnhardt eds., *The Dutch Republic in the Eighteenth Century: Decline, Enlightenment, and Revolution* (Ithaca: Cornell University Press, 1992).
- Jacobs, Els, *Koopman in Azië: De handel van de Verenigde Oost-Indische Compagnie tijdens de 18de eeuw* (Zutphen: Walburg Pers, 2000).
- Jagt, Hans van der, *Engelen uit Europa: A.W.F. Idenburg en de moraal van het Nederlands imperialisme* (Amsterdam: Prometheus, 2022)
- Janse, Maartje, *De afschaffers: Publieke opinie, organisatie en politiek in Nederland 1840-1880* (Amsterdam: Wereldbibliotheek, 2007)
- Johnson, David Cassels, *Language Policy* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2013).

- Jong, Joop de, *De waaier van het fortuin: De Nederlanders in Azië en de Indonesische archipel, 1595-1950* (Den Haag: SDU Uitgevers, 1998).
- Kaam, Ben van, *The South Moluccans: Background to the Train Hijackings* (London: Hurst, 1979)
- Kehoe, Marsely L., 'Dutch Batavia: Exposing the Hierarchy of the Dutch Colonial City', *Journal of Historians of Netherlandish Art* 7:1 2015
- Kent, Eddy, *Corporate Character: Representing Imperial Power in British India, 1786-1901* (Toronto: University of Toronto Press, 2014).
- Kleingeld, Pauline, *Kant and Cosmopolitanism: The Philosophical Ideal of World Citizenship* (Cambridge: Cambridge University Press, 2012)
- Knaap, Gerrit, 'A City of Migrants: Kota Ambon at the End of the Seventeenth Century', *Indonesia* 51 (1991), 105-128.
- Knaap, Gerrit, 'De Ambonse eilanden tussen twee mogendheden', in Elsbeth Locher-Scholten and Peter Rietbergen eds., *Hof en Handel: Aziatische vorsten en de voc, 1620-1720* (Leiden: KITLV Uitgeverij, 2004), 35-58.
- Knaap, Gerrit, 'Kasteel, stad en land: Het begin van het Nederlandse Imperium in de Oost', *Leidschrift* 21:2 (2006), 17-30.
- Knaap, Gerrit, 'Monopolie en monocultuur: Economische geschiedenis van Ambon van 1656 tot 1863', in Gerrit Knaap, Richard Chauvel, and Chris F. van Fraassen eds., *Van Tjengkeh tot kruidnagel* (Nieuwegein: Stichting RELA '69; Amsterdam: Stichting Werkgroep Inheemse Volken, 1987), 15-26.
- Knaap, Gerrit, *De 'core business' van de VOC: Markt, macht en mentaliteit vanuit overzees perspectief* (Utrecht, 2014), Inaugural lecture, University of Utrecht, the Netherlands.
- Knaap, Gerrit, *Genesis and Nemesis of the First Dutch Colonial Empire in Asia and South Africa, 1596-1811* (Leiden: BRILL, 2022).
- Knaap, Gerrit, *Kruidnagelen en christenen: De Verenigde Oostindische Compagnie en de bevolking van Ambon, 1656-1696* (Leiden: BRILL, 2004; first published 1986).
- Knaap, Gerrit, Wim Manuhutu, and Henk Smeets. *Sedjarah Maluku: Molukse geschiedenis in Nederlandse bronnen* (Amsterdam: Van Soeren, 1992), 9-16.

- Knevel, Paul, *Het Haagse bureau: Zeventiende-eeuwse ambtenaren tussen staatsbelang en eigenbelang* (Amsterdam: Uitgeverij Prometheus, 2001).
- Knipschild, Harry, *Een Bataaf in Batavia, 1808-1811: Herman Willem Daendels en zijn Franse connectie* (Unpublished MA Thesis Leiden University, 2000).
- Knudsen, Jonathan Brian, *Justus Möser and the German Enlightenment* (Cambridge: Cambridge University Press, 1986).
- Koch, Jeroen, *Willem I, 1772-1843* (Amsterdam: Boom, 2013).
- Koekkoek, René, Anne-Isabelle Richard, and Arthur Weststeijn eds., *The Dutch Empire between Ideas and Practice, 1600-2000* (Cham: Palgrave Macmillan, 2019)
- Koekkoek, René, Anne-Isabelle Richard, and Arthur Weststeijn, 'Visions of Dutch Empire: Towards a Long-Term Global Perspective', *BMGN - Low Countries Historical Review* 132:2 (2017), 79-96
- Kommers, Jean Hubert Maria, *Besturen in een onbekende wereld: Het Europese binnenlands bestuur in Nederlands-Indië 1800-1830* (Meppel: Krips Repo, 1979).
- Kossmann, Ernst, 'The Dutch Republic in the Eighteenth Century', in Margaret C. Jacob and Wijnand W. Mijnhardt eds., *The Dutch Republic in the Eighteenth Century: Decline, Enlightenment, and Revolution* (Ithaca: Cornell University Press, 1992), 19-31.
- Kossmann, Ernst, *De lage landen. Twee eeuwen Nederland en België. Deel 1: 1780-1914* (Amsterdam: Olympus, 2012).
- Kroeskamp, Hendrik, *Early Schoolmasters in a Developing Country: A History of Experiments in School Education in 19th Century Indonesia* (Assen: Van Gorcum, 1974).
- Kroeze, Ronald, Pol Dalman, and Frédéric Monier, 'Introduction: Corruption, Empire and Colonialism in the Modern Era: Towards a Global Perspective', in Ronald Kroeze, Pol Dalman, and Frédéric Monier eds., *Corruption, Empire and Colonialism in the Modern Era* (Singapore: Palgrave Macmillan, 2021), 1-18.
- Kumar, Krishan, *Visions of Empire: How Five Imperial Regimes Shaped the World* (Princeton: Princeton University Press, 2017).
- Lauret, Lauren, *Regentenwerk: Vergaderen in de Staten-Generaal en de Tweede Kamer, 1750-1850* (Amsterdam: Uitgeverij Prometheus, 2020).
- Legêne, Susan, *De bagage van Blomhoff en Van Breugel* (Amsterdam: Koninklijk Instituut voor de Tropen, 1998).

- Leirissa, R.Z., 'Changing maritime trade patterns in the Seram Sea', in G.J. Schutte, ed., *State and Trade in the Indonesian Archipelago* (Leiden: KITLV, 1994).
- Lequin, Frank, *Het personeel van de Verenigde Oost-Indische Compagnie in Azië in de achttiende eeuw, meer in het bijzonder in de vestiging Bengalen* (Alphen aan de Rijn: Canaletto, 2005).
- Lesger, Clé, *Power and Urban Space in Pre-modern Holland* (London: Bloomsbury, 2024)
- Leslie-Miller, J. W. H., *Het economisch aspect van het Nieuw-Guinea probleem* ('s Gravenhage: Excelsior, 1959).
- Lilti, Antoine, *L'héritage des Lumières: ambivalences de la modernité* (Paris: EHESS, 2019).
- Linde, Charlotte, *Working the Past: Narrative and Institutional Memory* (New York: Oxford University Press, 2009).
- Lok, Matthijs, *Europe Against Revolution: Conservatism, Enlightenment and the Making of the Past* (Oxford: Oxford University Press, 2023).
- Lok, Matthijs, *Windvanen: Napoleontische bestuurders in de Nederlandse en de Franse Restauratie, 1813-1820* (Amsterdam: Prometheus, Bert Bakker, 2009).
- Lowe, Lisa, *The Intimacies of Four Continents* (Durham: Duke University Press, 2015).
- Mallipeddi, Ramesh, *Spectacular Suffering: Witnessing Slavery in the Eighteenth-Century British Atlantic* (Charlottesville: University of Virginia Press, 2016).
- Manse, Maarten, *Promise, pretence and pragmatism: governance and taxation in colonial Indonesia, 1870-1940* (Dissertation at Leiden University, 2021).
- Margana, Sri, *Java's last frontier: the struggle for hegemony of Blambangan, c. 1763-1813* (Leiden: TANAP Monographs on the History of Asian-European Interaction, 2007).
- Meer, Arnout van der, *Performing Power: Cultural Hegemony, Identity, and Resistance in Colonial Indonesia* (Ithaca and London: Cornell University Press, 2020).
- Meer, van der, Alexander, *Colonial Calvinism: Colonial ideologies of Dutch clergymen in Batavia, ca. 1700-1850* (Forthcoming dissertation at Leiden University, 2025).
- Meerkkerk, Edwin van, *De gebroeders Van Hogendorp. Botsende idealen in de kraamkamer van het Koninkrijk* (Amsterdam: Atlas Contact, 2013).
- Meersbergen, Guido van, 'Diplomacy in a Provincial Setting the East India Companies in Seventeenth-Century Bengal and Orissa', in A. Clulow and T. Mostert eds., *The*

Dutch and English East India Companies (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2018), 179-210.

- Meersbergen, Guido van, *Ethnography and Encounter: The Dutch and English in Seventeenth-Century South Asia* (Leiden: Brill, 2022)
- Metcalf, Thomas R., *Ideologies of the Raj* (Cambridge: Cambridge University Press, 1995).
- Mijnhardt, Wijnand W., 'The Dutch Enlightenment', in Margaret C. Jacob and Wijnand W. Mijnhardt, *The Dutch Republic in the Eighteenth Century: Decline, Enlightenment and Revolution* (Ithaca: Cornell University Press, 1992), 197-223.
- Mikaberidze, Alexander, *The Napoleonic Wars: A Global History* (Oxford: Oxford University Press, 2020).
- Miller, William George, *British Traders in the East Indies, 1770-1820* (Woodbridge: Boydell & Brewer, 2020).
- Miller, William George, *The Moluccas Under the British* (Unpublished MA thesis, Hull University, 1974).
- Moore, Clive, *New Guinea Crossing Boundaries and History* (Honolulu: University of Hawai'i Press, 2003).
- Morris, Rosalind C. ed., *Can the subaltern speak?: reflections on the history of an idea* (New York: Columbia University Press, 2010);
- Mostert, Tristan, *Spice War: Ternate, Makassar, the Dutch East India Company and the struggle for the Ambon Islands (c. 1600-1656)* (Unpublished dissertation Leiden University, 2023).
- Mungello, David E., *The Great Encounter of China and the West, 1500-1800* (Lanham: Rowman & Littlefield, 2009).
- Muthu, Sankar, *Enlightenment Against Empire* (Princeton: Princeton University Press, 2003).
- Ng, Tze Shiung, 'The Ideological Origins of the Founding of Singapore', in Gareth Knapman, Anthony Milner and Mary Quilty eds., *Liberalism and the British Empire in Southeast Asia* (London: Routledge, 2018), 68-95.
- Niemeijer, Henk, 'Agama Kumpeni? Ternate en de protestantisering van de Noord-Molukken en Noord-Sulawesi 1627-1795', in Gerrit Jan Schutte ed., *Het Indisch Sion*:

De Gereformeerde kerk onder de Verenigde Oost-Indische Compagnie (Hilversum: Verloren, 2002), 147-175.

- Niemeijer, Henk, 'De Geveinsde vrede: Eer, protocol en diplomatie in de machtsverhouding tussen de Verenigde Oost-Indische Compagnie en Ternate omstreeks 1750', in Gerrit Knaap and Ger Teitler eds., *De Vereenigde Oost-Indische Compagnie tussen oorlog en diplomatie* (Leiden: KITLV Uitgeverij, 2002).
- Niemeijer, Henk, 'The Theatrical Peace: Honour, Protocol and Diplomacy in the Balance of Power between the United East India Company and Ternate c. 1750', via <https://www.cortsfoundation.org/papers/27-the-theatrical-peace>
- Niemeijer, Henk, *Batavia: een koloniale samenleving in de zeventiende eeuw* (Amsterdam: Balans, 2005).
- Nierstrasz, Chris, *In the Shadow of the Company: The Dutch East India Company and its Servants in the Period of its Decline 1740-1796* (Boston: BRILL, 2012).
- Nokkala, Ere and Nicholas B. Miller eds., *Cameralism and the Enlightenment: Happiness, Governance and Reform in Transnational Perspective* (London: Routledge, 2020).
- Odegard, Erik, *Colonial careers: Johan Maurits van Nassau-Siegen, Rijckloff Volckertsz. van Goens and career-making in the Seventeenth-Century Dutch Empire* (Unpublished dissertation at Leiden University)
- Ogborn, Miles, *Indian ink: script and print in the making of the English East India Company* (Chicago: University of Chicago Press, 2007).
- Onnekink, David and Gijs Rommelse, *The Dutch in the Early Modern World: A History of a Global Power* (Cambridge: Cambridge University Press, 2017).
- Osterhammel, Jürgen, *Die Entzauberung Asiens: Europa und die asiatischen Reiche im 18. Jahrhundert* (München: Beck, 2010).
- Osterhammel, Jürgen, *The Transformation of the World*, trans. Patrick Camiller (Princeton: Princeton University Press, 2014).
- Ottow, S.J., *De oorsprong der conservatieve richting: Het kolonisatierapport Van der Capellen, uitg. en toegel.* (Utrecht: Oosthoek, 1937).
- Pallua, Ulrich, 'Anti-Slave Trade Propaganda in 1788: The African's Complaint in Contrast to Britain's Vision of Liberty', in Amar Wahab and Cecily Jones eds., *Free at Last? Reflections on Freedom and the Abolition of the British Transatlantic Slave Trade* (Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2011), 115-134.

- Paquette, Gabriel B., *The European Seaborne Empires: From the Thirty Years' War to the Age of Revolutions* (New Haven: Yale University Press, 2019).
- Parker, Charles H. *Faith on the Margins: Catholics and Catholicism in the Dutch Golden Age* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2009)
- Parker, Charles H., *Global Calvinism: Conversion and Commerce in the Dutch Empire* (New Haven: Yale University Press, 2022).
- Perkins, Franklin, *Leibniz and China: A Commerce of Light* (Cambridge: Cambridge University Press, 2004).
- Pettegree, Andrew and Arthur der Weduwen, *The bookshop of the world: making and trading books in the Dutch Golden Age* (New Haven: Yale University Press, 2019).
- Pitts, Jennifer, *A turn to empire: the rise of imperial liberalism in Britain and France* (Princeton: Princeton University Press, 2009).
- Pollmann, Judith and Henk te Velde, 'New State, New Citizens? Political Change and Civic Continuities in the Low Countries, 1780-1830', *BMGN - Low Countries Historical Review* 133:3 (2018), 4-23.
- Pollmann, Judith, 'The Cult and Memory of War and Violence', in H. J. Helmers and G. H. Janssen eds., *The Cambridge Companion to the Dutch Golden Age: Cambridge Companions to Culture* (Cambridge: Cambridge University Press, 2018), 87-104.
- Porter, Roy, *The Enlightenment: Studies in European History* (Basingstoke: Palgrave, 2001).
- Post, Philip, 'Winst of welzijn? Het reguleren van opium in de Molukken aan het begin van de negentiende eeuw', *De Achttiende Eeuw* 56:1 (2024), 57-73.
- Post, Philip, 'Governors, Regents, and Rituals: An Exploration of Colonial Diplomacy in Ambon at the Turn of the Nineteenth Century', *Diplomatica* 3:1 (2021).
- Prak, Maarten and Jan Luiten van Zanden, *Pioneers of Capitalism: The Netherlands 1000-1800* (Princeton: Princeton University Press, 2022).
- Price, Monroe E., 'Narratives of legitimacy', *Trípodos* 30 (2012), 9-28.
- Putten, L. P. van, *Gouverneurs-generaal van Nederlands-Indië, volume 1: Ambitie en onvermogen* (Rotterdam: ILCO Productions, 2002).
- Raat, Alexander J.P., *The life of governor Joan Gideon Loten (1710-1789) a personal history of a Dutch virtuoso* (Hilversum: Verloren, 2010).

- Raben, Remco, 'A New Dutch Imperial History?: Perambulations in a Prospective Field', *BMGN - Low Countries Historical Review* 128:1 (2013), 5-35.
- Raben, Remco, 'Epilogue. Colonial Distances: Dutch Intellectual Images of Global Trade and Conquest in the Colonial and Postcolonial Age', in René Koekkoek, Anne-Isabelle Richard and Arthur Weststeijn eds., *The Dutch Empire between Ideas and Practice, 1600-2000* (Cham: 2019), 205-232.
- Raben, Remco, 'Dutch Empire: 1. Origins and organization' in John M. MacKenzie, ed., *The Encyclopedia of Empire* (Malden and Oxford: Wiley Blackwell, 2016).
- Raben, Remco, *Batavia and Colombo: The Ethnic and Spatial Order of Two Colonial Cities 1600–1800* (Unpublished Dissertation at Leiden University, 1997).
- Raman, Bhavani, *Document Raj: Writing and Scribes in Early Colonial South India* (Chicago: Chicago University Press, 2012).
- Ravensbergen, Sanne, *Courtrooms of conflict: criminal law, local elites and legal pluralities in colonial Java* (Dissertation at Leiden University, 2018).
- Sanne Ravensbergen, 'De archiefdraad oppakken: historisch onderzoek in het koloniaal archief', in Alicia Schrikker, Sanne Ravensbergen, Lennart Bes, Pouwel van Schooten and Anita van Dissel eds., *Nederlands kolonialisme van archief tot geschiedschrijving: Een gids voor onderzoekers* (Leiden: Leiden University Press, 2023), 127–152.
- Reid, Anthony, *Southeast Asia in the age of commerce, 1450-1680 Vol. 2, Expansion and crisis* (New Haven: Yale University Press, 1993).
- Reybrouck, David van, *Revolusi: Indonesië en het ontstaan van de moderne wereld* (Amsterdam: De Bezige Bij, 2020).
- Ricklefs, Merle, *The Seen and Unseen Worlds in Java, 1726-49: History, Literature and Islam in the Court of Pakubuwana II* (New South Wales: Allen Unwin, 1998).
- Robertson, Ritchie, *The Enlightenment: The Pursuit of Happiness, 1680-1790* (London: Allen Lane, 2020).
- Roo, L. W. G. de, 'J. W. Cranssen te Ternate', *Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde* 16 (1867), 503-535.
- Ross, Robert, *Status and Respectability in the Cape Colony, 1750-1870: a tragedy of manners* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999).
- Rossum, Matthias van, *Kleurrijke tragiek: De geschiedenis van slavernij in Azië onder de VOC* (Hilversum: Verloren, 2015).

- Rossum, Matthias van, 'The Carceral Colony: Colonial Exploitation, Coercion, and Control in the Dutch East Indies, 1810s-1940s', *International Review of Social History* 63 (2018), 65-88
- Ruangsilp, Bhawan, *Dutch East India merchants at the court of Ayutthaya: Dutch perceptions of the Thai Kingdom, c. 1604-1765* (Leiden: BRILL, 2007).
- Runciman, Steven, *The White Rajah: A History of Sarawak from 1841 to 1946* (Cambridge: Cambridge University Press, 1960).
- Rutgers, Mark, *Grondslagen van de bestuurskunde: Historie, begripsvorming en kennisintegratie* (Bussum: Coutinho, 2004).
- Ryrie, Alec, *Protestants: The Faith That Made the Modern World* (New York: Viking, 2017).
- Sahlins, Marshall, 'The Stranger-King or Elementary Forms of the Politics of Life', *Indonesia and the Malay World* 36:105 (2008): 177-199.
- Sas, Niek van, *De Wentelende Eeuw, 1795-1914* (Amsterdam: Prometheus, 2024).
- Schama, Simon, 'The Enlightenment in the Netherlands', in Roy S. Porter and Mikuláš Teich eds., *The Enlightenment in National Context* (Cambridge: Cambridge University Press, 2009), 54-71.
- Schmidt, Benjamin, *Innocence Abroad: The Dutch Imagination and the New World* (Cambridge: Cambridge University Press, 2001).
- Schmutzer, Eduard J. M., *Dutch colonial policy and the search for identity in Indonesia 1920-1931* (Leiden: BRILL, 1977).
- Schrauwers, Albert, *Merchant Kings: Corporate Governmentality in the Dutch Colonial Empire, 1815-1870* (New York: Berghahn Books, 2021)
- Schrikker, Alicia and Nira Wickramasinghe eds., *Being a Slave Histories and Legacies of European Slavery in the Indian Ocean* (Leiden: Leiden University Press, 2020).
- Schrikker, Alicia, 'Institutional Memory and Dutch Colonial Culture in Asia 1700-1870: An Archival Approach to the History of Ideas', in René Koekkoek, Anne-Isabelle Richard, Arthur Weststeijn eds., *The Dutch Empire between Ideas and Practice, 1600-2000* (Cham: Palgrave Macmillan, 2019), 111-134.
- Schrikker, Alicia, 'Restoration in Java 1815-1830: A Review', *BMGN - Low Countries Historical Review* 130:4 (2015), 132-144.
- Schrikker, Alicia, 'Verweven verleden: de relatie tussen geschiedschrijving en koloniaal bestuur, c.1600-1940' in Alicia Schrikker, Sanne Ravensbergen, Lennart Bes, Pouwel van

Schooten and Anita van Dissel eds., *Nederlands kolonialisme van archief tot geschiedschrijving. Een gids voor onderzoekers* (Leiden: Leiden University Press, 2023), 27-57.

- Schrikker, Alicia, *De vlinders van Boven-Digoel* (Amsterdam: Prometheus, 2021).
- Schrikker, Alicia, *Dutch and British Colonial Intervention in Sri Lanka, 1780-1815* (Leiden: BRILL, 2007).
- Schulte Nordholt, Henk, *Een geschiedenis van Zuidoost-Azië* (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2016).
- Schutte, Gerrit Jan, 'De Kerk onder de Compagnie', in Gerrit Jan Schutte ed., *Het Indisch Sion: De Gereformeerde kerk onder de Verenigde Oost-Indische Compagnie* (Hilversum: Verloren, 2002), 43-64.
- Schutte, Gerrit Jan, *De Nederlandse Patriotten en de kolonien: Een onderzoek naar hun denkbeelden en optreden, 1770-1800* (Groningen: H. D. Tjeenk Willink, 1974).
- Gerrit Jan Schutte, 'Winds of Change: Dutch Colonial Policy During the first Decade of the Nineteenth century', in *Papers of the Dutch-Indonesian Historical Conference: Held at Noordwijkerhout, the Netherlands, 19 to 22 May 1976* (Leiden: Bureau of Indonesian Studies, 1978).
- Schutte, Gerrit Jan, *Seer teder beminde heer vader en vrouw moeder!: Brieven van de Groninger familie Fockens in de Oost, 1748-1783* (Hilversum: Verloren, 2014).
- Sens, Angelie, *De koloniemans: Johannes van den Bosch (1780-1844), volksverheffer in naam van de koning* (Amsterdam: Uitgeverij Balans, 2019).
- Singh, Anjana, 'From Amsterdam via Batavia to Cochin: Mid-Eighteenth-Century Individuals and Institutions of the VOC', in Nigel Worden ed., *Contingent Lives: Social Identity and Material Culture in the VOC World* (Cape Town: University of Cape Town, 2007), 241-262.
- Singh, Anjana, *Fort Cochin in Kerala (1750-1830): The Social Condition of a Dutch Community in an Indian Milieu* (Leiden: Brill, 2010).
- Sivasundaram, Sujit, *Waves Across the South: A New History of Revolution and Empire* (London: William Collins, 2020).
- s'Jacob, H. K., *De Nederlanders in Kerala 1663-1701: De Memories En Instructies Betreffende Het Commandement Malabar Van De Verenigde Oostindische Compagnie* (The Hague: Martinus Nijhoff, 1976).

- Somers, J. A., *De VOC als volkenrechtelijke actor* (Deventer: Gouda Quint, 2001).
- Sowerby, Tracey A. 'Early Modern Diplomatic History', *History Compass* 14:9 (2016), 441-456
- Stapel, F. W. 'Een En Ander over De Molukken-Publicatie Van 1824', *Bijdragen Tot De Taal-, Land- En Volkenkunde Van Nederlandsch-Indië*, vol. 86:1 (1930).
- Stapelbroek, Koen, Ida H. Stamhuis and Paul M.M. Klep, 'Adriaan Kluit's statistics and the future of the Dutch state from a European perspective', *History of European Ideas* 36:2 (2010), 217-235
- Steenbrink, Karel and Jan Aritonang, *A History of Christianity in Indonesia* (Leiden: BRILL, 2008).
- Stepan, Nancy, *The Idea of Race in Science: Great Britain, 1800-1960* (London: Macmillan, 1982).
- Stern, Philip, *The Company-State: Corporate Sovereignty and the Early Modern Foundations of the British Empire in India* (Oxford: Oxford University Press, 2011).
- Steur, Johannes Jacobus, *Herstel of ondergang: De voorstellen tot redres van de Verenigde Oost-Indische Compagnie, 1740-1795* (Utrecht: HES, 1984)
- Stevens, Th., *Van der Capellen's koloniale ambitie op Java: Economisch beleid in een stagnerende conjunctuur 1816-1826* (Amsterdam: Historisch Seminarium van de Universiteit van Amsterdam, 1982).
- Stoler, Ann Laura, 'Colonial Archives and the Arts of Governance', *Archival Science* 2 (2002), 87-109.
- Stoler, Ann Laura, *Along the Archival Grain: Epistemic Anxieties and Colonial Common Sense* (Princeton: Princeton University Press, 2009).
- Stoler, Ann Laura, *Duress: Imperial Durabilities in Our Times* (Durham: Duke University Press, 2016).
- Stuurman, Siep, *De uitvinding van de mensheid: Korte wereldgeschiedenis van het denken over gelijkheid en cultuurverschil* (Amsterdam: Bert Bakker, 2009).
- Stuurman, Siep, *The Invention of Humanity: Equality and Cultural Difference in World History* (Cambridge: Harvard University Press, 2017).
- Sutherland, Heather. *Pangreh Pradja: Java's Indigenous Administrative Corps and Its Role in the Last Decades of Dutch Colonial Rule* (New Haven: Yale University, 1973).

- Swadling, Pamela, *Plumes from Paradise: Trade Cycles in Outer Southeast Asia and their Impact on New Guinea and Nearby Islands Until 1920* (Sydney: Sydney University Press, 2019).
- Tanaka-Van Daalen, Isabel, 'Dutch Attitudes towards Slavery and the Tardy Road to Abolition: The Case of Deshima' in Hideaki Suzuki ed., *Abolitions as a Global Experience* (Singapore: NUS Press, 2016).
- Tang, Dirk J., *Met Hollandse bedaardheid: hoe Nederland tussen 1800 en 1873 slavernij in de koloniën afschafte* (Zutphen: WalburgPers, 2021).
- Tarling, Nicholas, *Anglo-Dutch Rivalry in the Malay World 1780-1824* (Cambridge: Cambridge University Press, 1962).
- Taylor, Jean Gelman, *Smeltkroes Batavia: Europeanen en Euraziaten in de Nederlandse vestigingen in Azië* (Groningen: Wolters Noordhoff, 1988)
- Taylor, Jean Gelman, *The social world of Batavia: Europeans and Eurasians in colonial Indonesia* (Madison: University of Wisconsin Press, 2009).
- Taylor, Jean Gelman, *Global Indonesia* (London: Routledge, 2013).
- Taylor, Jean Gelman, *Indonesia Peoples and Histories* (New Haven: Yale University Press, 2003).
- Thianto, Yudha, *The Way to Heaven: Catechisms and Sermons in the Establishment of the Dutch Reformed Church in the East Indies* (Eugene, Oregon: Wipf & Stock 2014).
- Till, Margreet van, *Verbannen van Java: Koloniale Tragies 1830-1860* (Amsterdam: Walburg Pers, 2024).
- Travers, Robert, *Ideology and empire in eighteenth-century India: the British in Bengal* (Cambridge: Cambridge University Press, 2007).
- Tribe, Keith, 'Cameralism and the Science of Government', *The Journal of Modern History* 56 (1984): 263-284.
- Tribe, Keith, *Governing Economy: The Reformation of German Economic Discourse 1750-1840* (Cambridge: Cambridge University Press, 1988).
- Tricoire, Damien, *Enlightened Colonialism: Civilization Narratives and Imperial Politics in the Age of Reason* (Cham: Palgrave MacMillan, 2017).
- Van Niel, Robert, *Java Under the Cultivation System* (Leiden: KITLV Press, 1992).

- Sas, Niek van, 'The Patriot Revolution: New Perspectives', in Margaret C. Jacob and Wijnand W. Mijnhardt eds., *The Dutch Republic in the Eighteenth Century: Decline, Enlightenment and Revolution* (Ithaca: Cornell University Press, 1992), 91-120.
- Van Wyhe, John ed., *The Annotated Malay Archipelago by Alfred Russel Wallace* (Singapore: NUS Press, 2015).
- Veer, Paul van 't, *Daendels: Maarschalk van Holland* (Bussum: Fibula-Van Dishoeck, 1983).
- Velde, Paul van der, *Een Indische liefde: P.J. Veth (1814-1895) en de inburgering van Nederlands-Indië* (Amsterdam: Uitgeverij Balans, 2000).
- Velema, Wyger, 'Elie Luzac and Two Dutch Revolutions: The Evolution of Orangist Political Thought', in Margaret C. Jacob and Wijnand W. Mijnhardt eds., *The Dutch Republic in the Eighteenth Century: Decline, Enlightenment and Revolution* (Ithaca: Cornell University Press, 1992), 123-146.
- Verheijen, Bart, 'Het Javaasch Menschlievend Genootschap en de afschaffing van de slavernij in Nederlands-Indië, 1816-1825', *Nieuw Letterkundig Magazijn* 36 (2020), 25-30.
- Vink, Markus, 'The World's Oldest Trade: Dutch Slavery and Slave Trade in the Indian Ocean in the Seventeenth Century', *Journal of World History* 14:2 (2003), 131-177.
- Vlekke, Bernard, *Nusantara, a History of Indonesia* (Chicago: Quadrangle Books, 1959).
- Vries, Jan de and Ad van der Woude, *The First Modern Economy: Success, Failure, and Perseverance of the Dutch Economy, 1500-1815* (Cambridge: Cambridge University Press, 1997).
- Wahid, Abdul, 'Revenue Farming and Imperial Transition: An Economic Dimension of Early Colonial State Formation in Java, c.1800s-1820s', *Humaniora* 24:3 (2012), 255-268.
- Wakefield, Andre, *The Disordered Police State: German Cameralism as Science and Practice* (Chicago: University of Chicago Press, 2009)
- Wall, Victor Ido van de, *De Nederlandsche oudheden in de Molukken* ('s Gravenhage: Nijhoff, 1928).
- Wamelen, Carla van, *Family life onder de VOC. Een handelscompagnie in huwelijks- en gezinszaken* (Hilversum: Verloren, 2014).
- Ward, Kerry, *Networks of Empire: Forced Migration in the Dutch East India Company* (Cambridge: Cambridge University Press, 2009).

- Wekker, Gloria, *White innocence: paradoxes of colonialism and race* (Durham: Duke University Press, 2016).
- Welie, Rik van, 'Slave Trading and Slavery in the Dutch Colonial Empire: A Global Comparison', *New West Indian Guide / Nieuwe West-Indische Gids* 82:1-2 (2018)
- Wesseling, Henk, *The European Colonial Empires, 1815–1919*, trans. Diane Webb (Oxford: Routledge, 2004).
- Weststeijn, Arthur, "Love Alone is not Enough": Treaties in Seventeenth-Century Dutch Colonial Expansion', in Saliha Belmessous ed., *Empire by Treaty: Negotiating European Expansion, 1600-1900* (Oxford: Oxford University Press, 2014), 19-44.
- Weststeijn, Arthur, 'The VOC as a Company-State: Debating Seventeenth-Century Dutch Colonial Expansion', *Itinerario* 38:1 (2014), 13-34
- Widjojo, Muridan, *The revolt of prince Nuku: cross-cultural alliance-making in Maluku, c. 1780-1810* (Leiden: Brill, 2009).
- Williams, David, *The Enlightenment* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999).
- Wilson, James David, 'The Dutch and the Second British Empire in the Early Nineteenth-Century Indian Ocean World', *Journal of British Studies* 58:2 (2019), 366-393.
- Wood, Gillen D'Arcy, 'The Volcano Lover: Climate, Colonialism, and the Slave Trade in Raffles's History of Java (1817)', *Journal for Early Modern Cultural Studies* 8:2 (2008), 33-55
- Wright, H.R.C., 'The Moluccan Spice Monopoly, 1770-1824', *Journal of the Malayan Branch of the Royal Asiatic Society* 34:4 (1958), 1-127.
- Wurtzburg, Charles Edward, *Raffles of the Eastern Isles* (London: Hodder and Stoughton, 1954).
- Zanden, Jan Luiten van and Daan Marks, *An Economic History of Indonesia 1800-2010* (London: Routledge, 2012).